

İÇİMİZDEN BİRİ

İÇİMİZDEN BİRİ

CEMİL KAVUKÇU

1951 yılında İnegöl'de doğdunuz. İlk ve orta öğrenimini bu ilçede tamamladınız. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Jeofizik Mühendisliği bölümünü 1971-1976 yıllarında okudunuz. Jeofizik çalışma hayatınız MTA'da geçti ve bu kurumdan emekli oldunuz. MTA'da deniz sismiklerinde, kardeşiniz jeofizik mühendisi Sinan Kavukçu ile birlikte uzun yıllar emek verdiniz. Yani, ailecek jeofizikçisiniz. Bunun yanı sıra, jeofiziğin dernek döneminden Jeofizik Mühendisleri Odası konumuna geçişte de katkılarınız olmuştur. Biliyoruz ki, Jeofizik Mühendisleri Odası'nın ilk üyeleri arasında yer alıyorsunuz. Aynı zamanda Oda'nın bülten yayın kurulunda da yıllarca görev yaptınız. Çok emeğinizin geçti bu bültende. Yıllar sonra, Türkiye'nin önemli bir öykü ve roman yazarı olarak bültenimizde söyleşi yapmak sizde nasıl bir duygu uyandırıyor?

Başından beri mesleğimi ve özel yaşamımı yazarlığımdan ayrı tutmaya çalıştım. İlk zamanlar birkaç yakın arkadaşımın dışında öykü yazdığımı bilen yoktu. MTA'da çalışmaya başladığım yıllarda da öyleydi. Meslek yaşamımın ilk beş yılı kara sismik ekibiyle petrol etütlerinde geçti. 1982'den sonra on beş yıl boyunca da kıyı ötesi sismik araştırmalarda, MTA Sismik-1 gemisinde çalıştım. Bu süre içinde ne okumaktan ne de yazmaktan uzaklaştım. Birçok öykümü kara kamplarındaki karavanda ya da gemideki kamaramda yazdım. Emekli olduktan sonra da kendimi tamamen yazmaya verdim. İster istemez de mühendislikten uzaklaştım.

Bülteni İmam Çelik'le birlikte hazırlardık. Coşkulu bir süreçti. Şimdi aynı bültende mühendis kimliğimle değil de bir yazar olarak yer almak, uzun süredir ayrı kaldığım aile ocağına bir bayram ziyaretinde bulunuyormuşum duygusu yarattı bende.

Türk edebiyatına birçok kitaplar kazandırdınız, birçok ödüller kazandınız. Selo'nun Kuşları, Başkasının Rüyaları, Nolya, Gamba, Bilinen Bir Sokakta Kaybolmak, Dönüş, Patika, Pazar Güneşi, Temmuz Suçlu, Uzak Noktalara Doğru, Yalnız Uyuyanlar İçin, Dört Duvar Beş Pencere, Pazar Güneşi, Gemiler de Ağlarmış, Suda Bulanık Oyunlar, Angelacoma'nın Duvarları, Mimoza'da Elli Gram, Tasmalı Güvercin, Aynadaki Zaman, Düşkaçıran, eserlerinizi 1980 yılından itibaren çeşitli dergilerde yayınladınız. "Patika" adlı yapıtınızla 1987 yılında Yaşar Nabi Nayır Öykü Ödülü'nü ve 1996 yılında "Uzak Noktalara Doğru" adlı öykü kitabıyla Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, Adam Öykü dergisinin 1996 yılında yaptığı soruşturmada "En Beğenilen Genç Öykücü" seçildiniz. "Başkasının Rüyaları" adlı kitabınızla, Türkiye Yazarlar Birliği'nin "2003 Yılı'nın En İyi Öykü Kitabı" ödülünü aldınız, 2009 yılında "Angelacoma'nın Duvarları" adlı otobiyografik anlatı kitabınızla Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü kazandınız. Ve en son olarak bu yıl, 2008 yılından bu yana, Erdal Öz'ün anısını yaşatmak için ailesi ve Can Yayınları tarafından

verilen Erdal Öz Edebiyat Ödülü... Bunun dışında öyküleriniz, birçok ülkede Hollanda, İsviçre, Meksika ve Fransa'da yayımlanan seçkilerde yer aldı. “Başkasının Rüyaları” ve “Gamba” Al-mancaya çevrildi. Biraz kitaplarınızdan, bahseder misiniz? Biraz diyoruz çünkü, bültenimizin tüm sayfalarını size ayırsak yine de az kalacağını biliyoruz...

Öykülerimde ve romanlarımda belirleyici olan yaşadıklarım değil yalnızca. Öyle olsaydı anılarımı yazardım. Buna; yaşamak istediklerim, yaşamaktan korktuklarım ve yaşayamadıklarımı da eklemeliyim. Sonuçta, algıladığım yaşamı kendi potamda biçimlendirip dışa vururken değiştiriyor, kurgunun gerçeğine dönüştürüyorum. Burada en belirgin unsur kasaba. Yani, doğup büyüdüğüm, çocukluğumu ve ilk gençliğimi geçirdiğim İnegöl. Eleştirmen Semih Gümüş buna, “Yazarın ağrıyan yanını bulması önemli,” derken, Hemingway de yazmak için şunları söyler: “Daktilonun başına oturacaksın ve kanayacaksın.” Benim ağrıyan yanımda, yazmak için oturduğumda kanayan yanımda çocukluğum, ilk gençliğim ve bütün bunlara tanıklık eden kasabamdı. Birçok öykümü bu kanamayı durdurmak için yazdım. Durdu. Sonra öykü denizindeki teknemin rotası benim de bilmediğim başka bir yöne döndü. Artık fantastik unsurlar daha çok giriyor öykülerime.

Öykü yazarlığına nasıl ve ne zaman başladınız? Çünkü insanların geçmişte yaptıkları gelecekteki yapacağı işler için bir şekilde birikim oluşturur. Sizin öykü yazarlığınızda, jeofiziğin herhangi bir etkisi var mı? Yoksa bunun başlangıcı, çok daha öncelere mi dayanıyor?

Üniversite yıllarında birkaç öykü denemem olmuştu. Ama öyküyle asıl buluşmam öğrencilik sonrasında, yani Ankara'da, MTA'da jeofizik mühendisi olarak çalışmaya başladığım yıllara dayanır. Jeofiziğin yazarlığıma katkısı çok büyüktür. Öncelikle analitik düşünme biçimini bana veren bir eğitim sürecinden geçtim. Fizik, ama daha çok da matematik. En önemlisi de kurgulama açısından bana kattıklarıdır. Jeofizik etütler, bildiğimiz gibi, yüzeyde değişik fiziksel yöntemler uygulanarak elde edilen verilerle yerin yüzlerce, binlerce metre derinindeki yapıyı tasarlamamız üzerine kurulmuştur. Ki, doğanın o yüzünü görme şansımız yoktur, yalnızca hayal edebiliriz. Bilimsellikle yaratıcılık birbirine yaslanır burada. Jeofizik mühendisinin hayal gücü ne kadar zenginse ve bunu bilimsel verilerle bütünleştirebiliyorsa o kadar mesleğinde başarılı olur diye düşünüyorum. Yazmak da öyle bir şey. Olmayan, ama olması mümkün yaşamlar kurar yazarlar. Biz onların yazar tarafından uydurulduğunu bilsek de gerçekmiş gibi algılamak isteriz. Hem analitik bir bakış kazanmam hem varsaydığım hayatları kurgulamam, hem de değişik mekânlar ve insanlar tanımama katkıları açısından mesleğime çok şey borçluyum.

Öyküleriniz ve romanlarınız, bunların hepsi de sanırım çocuğunuz gibidir. İnsan çocukları arasında bir ayırım yapmaz ama... Sorumuz şu olacak, kitaplarınızdan hangisi, sizi daha çok etkilemiştir?

Sorunun içinde yanıtı da var aslında. Evet, hepsi çocuğum gibi. Burada kitaplarım arasında değil ama yazdığım öyküler arasında birinin benim için daha özel olduğunu söyleyebilirim. O da “Ormanın İçlerine Doğru” başlıklı öykümdür. Beni sürekli rahatsız eden bir rüyadan kurtulmak için yazdım o öyküyü. Daha doğrusu o öykü kendini yazdırdı bana. Yazınca rüyalardan kurtuldum. Aradan on beş yıl geçti, bir daha o öyküyü okumadım. Okursam o rüyayı yeniden görmekten korktum.

Evet, biraz da ödüllerinizi konuşalım. Yazar için ödüller, hiç kuşkusuz ki çok önemlidir. Ödül almak, yazara daha fazla sorumluluk getirir. Ödül almak, aynı zamanda çıtayı yükseltmek, daha da çok çalışmak ve üzerinize daha fazla yük almak anlamına gelir. Aldığınız ödüller ve size yükledikleri ...?

1987 yılında “Patika” başlıklı dosyamla “Yaşar Nabi Nayır Öykü Ödülü”nü kazandığımda sevinçten çok korku duydum. Bunu, edebiyat yaşamımın ilk sınavı gibi gördüm. Öyle bir başarının sarhoşluğuna

kapılarak şımarmak, seni olduğundan büyük gösteren bir aynaya bakmak, kendini yinelemek gibi tehlikeleri vardır ödüllerin. Bunların uzağında durmaya özen gösterdim. Dokuz yıl sonra “Uzak Noktalara Doğru” kitabımın bana getirdiği “Sait Faik Hikâye Armağanı”na daha hazırlıklıydım. Yüklediği sorumlulukların altında kalmamak ve kendimi aşmak için daha çok çalıştım. Erdal Öz Edebiyat Ödülü ise, öncelikle yazarların başvurduğu bir yarışma türü değil. Her yıl seçici kurulun belirlediği bir yazara, bu ödül veriliyor. Erdal Öz ile birlikte adımın, anılacak olması bu ödülü benim için çok anlamlı kılmıştır.

Bir söyleşinizde diyorsunuz ki “Öykü, sözcük ekonomisine dayanan bir dil işçiliğidir. Ne anlattığınız değil, nasıl anlattığınız önemlidir”. Bizde bu kısa söyleşimizin sonunda size “Jeofizik” sözcüğünü sorsak, bizlere ne dersiniz?

Üzerinde yaşadığımız dünyanın bilmediğimiz, yazılmamış tarihine bakan; geleceğimiz için gereksinim duyduğumuz doğal kaynakları gün yüzüne çıkarmaya çalışan, bunun için özveriyle emek veren meslektaşlarımın yaşam kalitemizi daha da yükseltmek için yolumuza düşürdüğü bir ışık...

Bu güzel söyleşinizden ve bize ayırdığınız vakitten dolayı, çok çok teşekkür ederiz. Size Jeofizik sözcüğünü sorduk. Siz de anlattınız. Kendimize de “Cemil Kavukçu” sözcüklerini soruyoruz. Bizim için de bu sözcüklerin anlamı “İyi ki Varsınız...”

Uğur Akın ve Ahmet Tolga Toksoy